

Ittebei Kiss József 1896. január 26-án született Pozsonyban. Szülővárosa Állami Fémipari Szakiskolájában tanult lakatosnak, amikor pedig 1944-ben kitört a világháború, önként jelentkezett a hadseregbe. Származása és az érettségi hiánya miatt nem lehetett tisztjelölt, ezért alapkiképzése után a pozsonyi 72-es gyalogezred kötelékében indult az orosz frontra. 1915. január 20-án, a Nida folyónál vívott ütközetben megsebesült. Felépülése után jelentkezett a császári és királyi Légjáró Csapatokhoz, majd Wiener Neustadt-ban kapott repülőképzést. 1916 májusában az olasz fronton harcoló, Pergine repülőterén állomásozó 24. repülőszázadhoz vezényelték. Hansa-Brandenburg C.1 típusú felderítőgéppel június 20-án szerezte meg első légi győzelmét egy olasz Farman felderítőgép felett. Két további ellenséges gépet is földre kényszerített megfigyelőjével, majd százada hamarosan együléses vadászipilótákat kapott. Ötödik győzelmét 1917. június 14-én érte el, amivel az „ász” titulust is kiérdemelte.

Az 55. vadászipilótá-századhoz 1917 októberében áthelyezték át - november és '18 januárja között további 12 légi győzelmet aratott az egyre nyomasztóbb antant fölény közepette. Január 27-én súlyosan megsebesült a túlerővel vívott légi harcban, de még sikerült hazarepülnie. A kétségbeejtő hadi helyzetben, mindössze kéthónapnyi lábadozás után visszatért századához – a május 24-én azonban az ötszörös túlerővel vívott, harca végzetesnek bizonyult.

Az új kor háborújában a repülők voltak az utolsó képviselői a lovagias, emberséges harcmodornak. Kiss József tizenkilenc győzelmet aratott ellenfelei fölött, amelyből kilencszer élve sikerült lekényszerítenie az ellenséges pilótát. Ellenfelei is a Levegő Lovagjának nevezték. Temetése napján nagyméretű antant kötelék csapott le a perginei repülőterre, de támadás helyett egy koszorút dobtak le angol, francia és olasz felirattal: „Utolsó üdvözetünk a bátor ellenfélnek”.

Kiss József kivételes képességű katona volt. Háromszor érdemelte ki a Bronz, ötször a Kisezüst, négyszer a Nagyezüst és háromszor az Arany Vitézségi Érmét, valamint kitüntették a Károly Csapatkereszttel. Halála előtt négy nappal a király személyesen írta alá a példa nélkül álló, tartalékos tiszti kinevezését, de erről ő már nem szerzett tudomást.

Személyében az első világháború legeredményesebb magyar vadászipilótáját tisztelhetjük. Sokszor idézik naplójába írt szavait: „Este végtelen nyugalom öntötte el egész bensőmet. Jóleső érzéssel feküdtem le, hogy legyőztem az ellenséges gépet, és ezt a győzelmet nem árnyékolta be emberhalál.”